

מ"ת 47711/03/15 - רשות המיסים-מע"מ נגד מחמוד טחאן, מחמד נידאל טחאן

בית המשפט המחוזי בירושלים

מ"ת 47711-03-15 רשות המיסים-מע"מ נ' אבו כאטר(עציר) ואח'
בפני כבוד השופטת נאוה בן אור

המבקשת

רשות המיסים-מע"מ
על ידי ב"כ עו"ד ליאת גולדשטיין-שוורץ

נגד

המשיבים

מחמוד טחאן
על ידי ב"כ עו"ד מאהר חנא
מחמד נידאל טחאן
על ידי ב"כ עו"ד מוחמד חלאילה ועו"ד ליזה זלטין

החלטה

רקע והליכים קודמים

1. נגד המשיבים ועוד ארבעה אחרים הוגש ב- 23.3.2015 כתב אישום, המייחס להם קשירת קשר להקמת פלטפורמה להפצתן של אלפי חשבוניות מס פיקטיביות בהיקף של מאות מיליוני ₪, בתמורה לתשלומי עמלה שישולמו להם. בדרך זו התחמקו המשיבים וחבריהם לכתב האישום וסייעו לאחרים להתחמק מתשלום מס הכנסה ומס ערך מוסף, בסכומים שהגיעו כדי 600 מיליון ₪. בנוסף מיוחסות להם עברות של הלבנת הון בהיקף של 140 מיליון ₪ לפחות. כתב האישום מייחס לכלל הנאשמים התארגנות שיטתית ומתוככמת, כשלכל אחד מחברי הקבוצה תפקיד ותחום אחריות משלו. כתב האישום מפרט הקמת חברות קש במרמה שעל בסיס פעילותן בוצעו עברות המס ועברות הלבנת ההון (ראו בהרחבה: בש"פ 8389/15 אסאמה אבו כאטר נ' מדינת ישראל (27.12.2015)).

2. עם הגשת כתב האישום התבקש מעצרים של כלל הנאשמים, לרבות המשיבים, עד לתום ההליכים נגדם. הנאשמים הסכימו כי קיימות נגדם ראיות לכאורה וכי קיימות עילות מעצר. הדיונים התמקדו בשאלת האפשרות לשחררם לחלופת מעצר. הוכנו תסקירי מעצר. בכל הנוגע למשיבים שלפניי, נאשמים 4 ו-5 על פי כתב האישום), המליץ שירות המבחן על שחרורם למעצר בית מלא בליווי מפקחים, שנמצאו מתאימים לכך על ידו. על אף המלצת שירות המבחן, הורה בית משפט זה (כב' השופטת ר' פרידמן-פלדמן) על מעצרים של כל הנאשמים בפרשה עד לתום ההליכים נגדם, משהגיע למסקנה כי הסיכון הרב הנשקף מהם והחשש לשיבוש מהלכי משפט אינם מאפשרים שחרור לחלופה. עררים שהגישו המשיבים נדחו.

מעצרים של המשיבים הוארך מעת לעת בהחלטות של בית המשפט העליון. אלא שבפעם החמישית בה התבקשה

הארכת מעצרם של המשיבים, מצא בית המשפט העליון (כב' השופט ע' פוגלמן), בהחלטתו בבש"פ 9516/16 מדינת ישראל נ' טחאן (19.12.2016), כי בכל הנוגע לעניינם של המשיבים (ושל נאשם נוסף) הגיעה העת לבחון את האפשרות לשחררם לחלופת מעצר. בשל כך קיבל באופן חלקי את בקשת המדינה להארכת המעצר והורה על עריכת תסקירי מעצר עדכניים בעניינם ושקילת האפשרות למעצר בפיקוח אלקטרוני, שלאחריהם בית המשפט המחוזי "יחליט בנושא כחוכמתו" (שם).

3. בהתאם להוראה האמורה הוגשו תסקירי מבחן מעודכנים ביחס למשיבים. בכל הנוגע למחמוד, התרשם שירות המבחן כי הפנים את השלכות מעצרו וכי ההליך המשפטי מהווה גורם מרתיע עבורו, באופן המפחית את המסוכנות הנשקפת ממנו. שירות המבחן המליץ, אפוא, על מעצרו בפיקוח אלקטרוני בבית חמיו וחמותו בכפוף לאיסור יצירת קשר עם מי מן המעורבים בפרשה. כזאת הייתה ההמלצה גם ביחס למחמד.

על יסוד ההמלצות האמורות התקיים דיון לפני כב' השופטת ר' פרידמן-פלדמן, שבהחלטתה מ-8.2.2017 הגיעה לכלל מסקנה כי אין די בפיקוח אלקטרוני על מנת למנוע מן המשיבים לשוב ולבצע את העברות המיוחסות להם וכי החשש מהישנותן מקבל משנה תוקף לנוכח מצבן הכלכלי הקשה של משפחותיהם. עוד קבעה בהחלטתה כי החשש לשיבוש הליכי משפט עודנו שריר וקיים וכי ספק אם ניתן למנוע מהם לשוב ולחדש את הפעילות העבריינית בגינה נעצרו והועמדו לדיון.

ההחלטה שביסוד הדיון הנוכחי

4. המשיבים עררו על החלטה זו לבית המשפט העליון (בש"פ 1071/17). עררם התקבל. בהחלטתה מ-2.3.2017, קבעה אמרה כב' השופטת ד' ברק-ארז כי:

"לא נעלמו מעיני החששות שהעלה בית המשפט המחוזי בהחלטתו באשר למעצרם של מחמוד ומחמד בפיקוח אלקטרוני, לרבות הקושי שמתעורר בנסיבות העניין מכך שהמפקחים הם בני משפחתם של מחמוד ומחמד. אכן, מעצר בפיקוח אלקטרוני אינו בחזקת 'נוסחת פלא' ואין באפשרותו לאיין באופן מוחלט את המסוכנות הנשקפת ואת החשש מפני שיבוש מהלכי משפט. עם זאת, בנסיבות המתוארות לעיל, ובאיזון בין מכלול השיקולים, אני סבורה כי אף אם מדובר בחלופה שהיא הרמטית פחות בהשוואה למעצר מאחורי סורג ובריא ניתן וראוי להסתפק בה בעניינם של מחמוד ומחמד ... בצד זאת, על מנת שהמעצר בפיקוח אלקטרוני יהא הדוק במיוחד אני סבורה כי יש צורך בתוספת של תנאים מגבילים שייקבעו על ידי בית המשפט המחוזי, כמפורט להלן.

...

סוף דבר: מעצרם של מחמוד ומחמד מוארך בזאת בתשעים ימים נוספים החל מיום 9.2.2017 או עד למתן פסק דין בעניינם בתפ"ח 47762-03-15 בבית המשפט המחוזי בירושלים, לפי המוקדם. עם זאת, המעצר יבוצע במתכונת של פיקוח אלקטרוני בפיקוחם של המפקחים שהוצעו בתסקירי שירות המבחן בעניינם. הסדרת תנאי המעצר האלקטרוני, לרבות קביעת תנאים מגבילים נוספים, ייקבעו על ידי בית המשפט המחוזי בהחלטה משלימה שתיתן בהתאם לשיקול דעתו. עד להחלטה משלימה יישארו מחמוד ומחמד במעצר מאחורי

סורג ובריה" (ההדגשות אינן במקור).

משהתקבלה ההחלטה האמורה, הורתה כב' השופטת ר' פרידמן-פלדמן ליחידת האיזוק על הפיקוח האלקטרוני להכין חוות דעת בדבר היתכנות הפיקוח במקומות המעצר המוצעים על ידי המשיבים. חוות הדעת הוגשו רק ב-16.3.2017, והעניין הועבר להכרעתי לנוכח הימצאותה של כב' השופטת ר' פרידמן-פלדמן בשבתון.

חוות הדעת של יחידת הפיקוח על האיזוק האלקטרוני וטענות הצדדים

5. חוות הדעת בעניינם של שני המשיבים אינן ממליצות על פיקוח אלקטרוני. ההמלצה נשענת על חוות דעת של קציני המשטרה הרלוונטיים. בכל הנוגע למחמוד, כתב סנ"צ יניב מויאל כי מקום הפיקוח, בית חמיו וחמותו של המשיב הסמוך לשער הפרחים, ברובע המוסלמי של העיר העתיקה, כי הכתובת מצויה בלב הרובע המוסלמי, שם מתגוררים פעילי הפרות סדר רבים. כל כניסה לשכונה על ידי יחידת הפיקוח תחייב ליווי אבטחתי של המרחב, המצריך תיאום מראש. עוד ציין, כי לא ינתן סיוע בזמני התפילה בימי שישי ובימים רגילים ולא תתאפשר כניסה עצמאית של יחידת הפיקוח ללא תיאום מראש. בכל הנוגע למחמד, כתב סנ"צ ניסו גואטה, כי מקום הפיקוח, בית משפחתו של המשיב בשכונת ראס אל עמוד, מתאפיין באירועים על רקע לאומני המאופיינים בידוי אבנים ובקבוקי תבערה לעבר שוטרים ואזרחים; כי הכניסה למקום אפשרית רק "צבירת כוחות משטרה וריכוז מאמץ משמעותי טרם הכניסה" וכי לאור האמור לא ניתן להפעיל תכנית פיקוח אפקטיבית במקום.

6. לבקשת ב"כ המשיבים, זימנתי את קציני המשטרה לעדות (ראו לעניין זה בש"פ 4831/16 שלמה מועלם נ' מדינת ישראל (23.6.2016), ולהלן "עניין מועלם").

סנ"צ מויאל העיד כי אמת המידה שהדריכה אותו הייתה האם ניתן לקיים "יכולת פיקוח חופשית", קרי, יכולת פיקוח מסביב לשעון. מאחר שמסקנתו הייתה שלא בכל זמן שיחידת הפיקוח תבקש לקיים פיקוח תוכל לעשות זאת, המלצתו הייתה שלילית. במהלך עדותו הסביר כי הרגישויות של המקום מחייבת היערכות המשטרה לאירועים, שבהתקיימם לא תוכל להקצות את הכוחות הנדרשים לצורך ליווי יחידת הפיקוח.

סנ"צ גואטה הסביר אף הוא כי תכנית פיקוח אפקטיבית היא תכנית המאפשרת אכיפה מהירה ומיידית בכל מקרה של הפרה וכן כניסה שוטפת למקום המוצע. הבית המוצע ממוקם בשכונת ראס אל עמוד, המתאפיינת באירועי הפרות סדר רבים לרבות ידוי אבנים ובקבוקי תבערה. עם זאת אישר, כי ניתן לקיים את תכנית הפיקוח גם אם לא במלוא האפקטיביות. ככל שיחידת הפיקוח תבקש להיכנס לביתו של המשיב, יהא עליה לקבל ליווי משטרה המחייב היערכות ותכנון מראש, וכדבריו "משטרת ישראל במקרה הספציפי הזה לא מגדירה באופן חד משמעי לא או כן" (עמ' 76, ש' 19). מובן, שייתכן והמשטרה לא תהיה זמינה ברגע נתון והגורם האוכף יאלץ להמתין, מה שיפגע, כמובן, במידת האפקטיביות של הפיקוח.

7. ב"כ המשיבים עמדו, בסיכומיהם, על מה שכינו "התחושה הלא נוחה" של עמדה שלילית גורפת ביחס לשכונות מזרח ירושלים. מכל מקום, ככל שתתקבל עמדת יחידת הפיקוח, הציעו להסתפק בחלופת מעצר הכוללת מעצר בית

מלא בליווי מפקחים. ב"כ המדינה הפנתה להחלטת בית המשפט העליון מפי כב' השופטת ד' ברק-ארז, כשלטעמה עולה ממנה כי בית המשפט העליון הותיר לבית המשפט המחוזי את שיקול הדעת לבדוק את מיקום הפיקוח האלקטרוני. יתרה מזאת, בית המשפט העליון מצא כי לא ניתן להסתפק בפיקוח אלקטרוני וכי יש להוסיף עליו עוד תנאים על מנת להדקו. משכך סברה, כי יש להורות למשיבים להציע מקום פיקוח אחר, שייבחן על ידי הגורמים המוסמכים. על הצעה זו השיבו ב"כ המשיבים כי אין ביכולתם להציע מקום אחר, שכן כל מקום כזה יחייב את שכירתו, ומשפחותיהם אינן מסוגלות לעמוד בתשלום דמי שכירות מפאת מצבן הכלכלי הקשה.

עוד טענה ב"כ המדינה, כי ככל שבית המשפט לא יקבל את עמדתה לעניין הצעת חלופה שתשמש מקום פיקוח, נכון יהיה להורות על הפקדות גבוהות במיוחד - 1.5 מיליון ₪. בנוסף ביקשה כי תוצע לגבי כל אחד מן המשיבים תכנית פיקוח הדוקה, היינו שיובהר מי מן המפקחים אמור לשהות במחיצת המפוקח באלו שעות, ושתתקבל הצהרה מפי כל אחד מהם, מגובה בתצהיר, כי הם מבינים את הנדרש מהם, בפרט את פרק הזמן הארוך שהמשפט צפוי להתנהל בו. בנוסף ביקשה כי בית המשפט יורה על הפקדת דרכוניהם של המשיבים, כי יוצא נגדם צו עיכוב יציאה מן הארץ וכן כי יאסר עליהם ליצור קשר עם מי מן המעורבים בפרשה, כי יאסר עליהם שימוש במכשיר טלפון נייד או קווי וכי יאסר עליהם שימוש במחשב.

דין

8. סעיף 22ב לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996, שהתווסף לו בחוק פיקוח אלקטרוני על עצור ועל אסיר משוחרר על-תנאי (תיקוני חקיקה), התשע"ה-2014, קובע כדלהלן:

"22ב

(א) ...

(ב) ...

(ג) לשם החלטה על מעצר בפיקוח אלקטרוני יקבל בית המשפט דיווח מאת המנהל או מי מטעמו כי התקיימו כל אלה:

(1) ...

(2) מקום הפיקוח המוצע ואמצעי התקשורת בו מאפשרים פיקוח אלקטרוני והושלמו בו ההתאמות הנדרשות לשם קיום הפיקוח האלקטרוני.

(ד) סבר המנהל כי בשל התקיימותן של נסיבות מיוחדות לא ניתן להפעיל, באותה עת את תכנית הפיקוח המוצעת מטעמים של סכנה לפגיעה בבטחון הנפש, יפנה לקבלת חוות דעת מקצין משטרה בכיר בעניין; מצא קצין משטרה בכיר כי לא ניתן להפעיל תכנית פיקוח כאמור, תובא חוות דעתו המנומקת לפני בית המשפט לשם קבלת החלטה לפי סעיף קטן (ג); לא יחליט בית המשפט על מעצר בפיקוח אלקטרוני בניגוד לחוות דעת כאמור אלא מטעמים מיוחדים שיירשמו"

הנה כי כן, שיקול הדעת אם לאמץ או לדחות את חוות הדעת לפיה לא ניתן להפעיל תכנית פיקוח במקום המוצע, מסור לבית המשפט, אלא שדחיית חוות הדעת תיעשה "מטעמים מיוחדים שיירשמו".

לעניין זה קבע בית המשפט העליון בעניין מועלם הנ"ל, כי כמו כל דבר חקיקה, את התיבה "טעמים מיוחדים" יש לפרש על פי תכליתו של החוק, ובענייננו, תכליתו של החוק הנדון כפולה: הבטחת בטחון הציבור ותקינות ההליך הפלילי וקידום הזכות לכבוד ולחירות אישית של הנאשם או של החשוד. האיזון בין שתי תכליות אלה, ממשיך וקובע בית המשפט, ייעשה "באמצעות הכלל הפרשני שלפיו על בית המשפט לפרש את חוק המעצרים באופן שיאפשר לו להפעיל את סמכויותיו ואת שיקול דעתו לפי החוק תוך פגיעה בחירות במידה המזערית הנדרשת", כאשר תכליתו הפרטנית של הפיקוח האלקטרוני היא לצמצם את נזקי המעצר באמצעות שימוש בכלים טכנולוגיים. ואם כך - אין לצמצם יתר על המידה את פרשנות התיבה "טעמים מיוחדים". בית המשפט העליון מוסיף, כי אכן לעתים תהיה המסקנה הבלתי נמנעת שבהיעדר יכולת לקיים פיקוח אלקטרוני במקום המוצע, יוותר העצור במעצר. ובכל הנוגע לטיבם של "הטעמים המיוחדים" המצדיקים סטייה מחוות הדעת מנה בית המשפט העליון בהחלטתו שורה של שיקולים, ובכללם מידת ההגבלה שביכולת הפיקוח על העצור; האם גם במגבלות מסוימות יכול הפיקוח האלקטרוני לענות על המסוכנות הנשקפת מן העצור; מידת האמון שניתן לתת בו; קיומן של הפרות קודמות של תנאי המעצר; עוצמת הראיות לכאורה; פרק הזמן בו נתון העצור במעצר; גילו ועברו הפלילי; קצב התקדמות ההליך הפלילי; קיומה של יכולת ממשית לשינוי מיקום המעצר בפיקוח אלקטרוני בהמשך ועוד.

9. בחינת מכלול השיקולים הצריכים לעניין והאיזון ביניהם הביאו למסקנה כי על אף האמור בחוות הדעת, יש להורות על פיקוח באיזוק אלקטרוני של המשיבים במקומות שהוצעו על ידם, לאחר שהשתכנעתי כי לא יוכלו להציע מקומות אחרים. אסביר.

10. ראשית, נראה כי עמדתו של בית המשפט העליון בהחלטה בה התקבל עררם של המשיבים הייתה חד משמעית ולפיה יש להורות על המרת המעצר מאחורי סורג וברח למעצר בפיקוח אלקטרוני, גם אם בפיקוח הדוק. אכן, בית המשפט העליון הותיר את הסדרת תנאי המעצר בפיקוח אלקטרוני ותנאים מגבילים נוספים בידי בית משפט זה, אולם, כאמור, הנחת היסוד הייתה כי יש להביא לסיום החזקתם של המשיבים במעצר בין כותלי הכלא. בנסיבות אלה, כשאין בידי המשיבים להציע מקום פיקוח חלופי, קבלת חוות הדעת ככתבה וכלשונה משמעותה הותרת המשיבים במעצר ממש, בניגוד לרוח החלטתו של בית המשפט העליון.

שנית, אין לומר כי חוות הדעת קובעת שהפיקוח האלקטרוני במקומות המוצעים יהיה בלתי יעיל לחלוטין ולא ישרת את תכליתו. אכן, יהיה על יחידת הפיקוח לתאם ליווי משטרי לשם כניסה לבתיהם של המשיבים, כפי שנעשה במקרים אחרים בהם נדרשת כניסת כוחות פיקוח ואכיפה לאזורים בהם ממוקמים בתיהם של המשיבים. אולם לא נאמר כי בשום פנים לא ניתן יהיה לתאם זאת ולבצע את מלאכת הפיקוח. בהקשר זה יש להביא בחשבון כי המשיבים אינם מואשמים בעברות המסכנות את גופו של אדם או את בטחונו על כל המשתמע מכך לעניין הצורך במידיות התגובה על הפרה. ועוד יש להביא בחשבון בהקשר זה את העולה מתסקירי המבחן, לפיהם נמצא כי למעצר עד כה הייתה השפעה מרתיעה על המשיבים.

שלישית, המשיבים נתונים במעצר מאחורי סורג וברח זה למעלה משנתיים וחלקם היחסי בפרשה, כפי שנמצא על ידי בית המשפט העליון בהחלטה שישומה נדרש עתה, אינו במדרג הגבוה ביותר.

רביעית, קצב התקדמות ההליכים בתיק מלמד כי המשפט ימשך עת רבה. אין לחדד כי המדובר בפרשה מורכבת ומסועפת אולם כפי שעולה מהחלטת בית המשפט העליון, עד למועד מתן ההחלטה האמורה התקיימו 26 ישיבות הוכחות ורוב עדי התביעה טרם העידו.

11. בנסיבות אלה, אני מורה כי המשיבים ייעצרו בפיקוח אלקטרוני עד לתום ההליכים נגדם במקומות שהוצעו על ידם, בכפוף לתנאים הבאים:

1. בכל שעה משעות היום ישהה עם המשיבים מפקח מן המפקחים שנמצאו ראויים לכך על ידי שירות המבחן. בטרם תיכנס החלטה זו לתוקף, תוגש על ידי ב"כ המשיבים הודעה מפורטת, ובה תכנית פיקוח של כלל המפקחים לגבי כל אחד מן המשיבים לרבות השעות בהן ישהה כל אחד מהם במחיצת המשיב עליו התחייב לפקח.

2. כל אחד מן המפקחים יגיש תצהיר בו יאשר כי הוא מודע לתנאי הפיקוח ולכך שהמדובר בהליך העשוי להתמשך עת רבה, על כל המשתמע מכך לעניין המשימה שהוא נוטל על עצמו. כך גם יאשר בתצהיר כי הוא מודע לכך שכל שהמשיב שתחת פיקוחו יפר תנאי מתנאי המעצר, יחולטו הסכומים שאורה על הפקדתם וכן יחולטו הערבויות שיפקידו.

3. כל אחד מן המשיבים יפקיד סכום מזומן או ערבות בנקאית של 150,000 ₪ להבטחת התייצבותו למשפט ולעמידתו בתנאי השחרור.

4. כל אחד מן המפקחים יפקיד סכום מזומן של 10,000 ₪ ויחתום על ערבות אישית וצד ג' בסכום של 100,000 ₪ להבטחת התייצבותו של המשיב הרלוונטי ולעמידתו בתנאי השחרור.

5. המשיבים יפקידו את דרכוניהם במשרדי המאשימה.

6. מוצא בזאת צו עיכוב יציאה מן הארץ כנגד המשיבים.

7. נאסר על המשיבים ליצור קשר כלשהו, במישרין או בעקיפין, עם מי מן המעורבים בפרשה.

8. נאסר על המשיבים לעשות כל שימוש בטלפון נייד או קווי, וכן נאסר עליהם לעשות כל שימוש במחשב.

9. המשיבים יוכלו להשתחרר לאחר עמידה בכל המפורט לעיל וכן לאחר שיומצא לבית המשפט אישור על ביצוע ההתאמות הנדרשות לשם התקנת האזיק האלקטרוני.

העתק ההחלטה יומצא לשירות המבחן למבוגרים וליחידת הפיקוח על האיזוק האלקטרוני.

ניתנה היום, ב' ניסן תשע"ז, 29 מרץ 2017, בהעדר הצדדים.

